

ЗАРУБЕННЯ

Андрій Каплун

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЕЛА У ПРОФЕСІЙНІЙ ШКОЛІ ПОЛЬЩІ

Вдосконалення підготовки кадрів для села – одна з важливих умов підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва на основі застосування нової техніки і прогресивних технологій. Розв'язання цього завдання вимагає переосмислення понять людських ресурсів, рівня компетентності робітника, його готовності до праці в сучасних умовах. Працівник сільськогосподарського виробництва повинен уміти будувати ділові відносини, виконувати економічні розрахунки, мати екологічні знання і вміти застосовувати їх у своїй виробничій діяльності.

Успішний процес змін у сільському господарстві та на селі значною мірою залежить від рівня кваліфікації працівників сільського господарства.

В останні роки інтерес до польської системи сільськогосподарської професійної освіти значно зріс. Це викликано її постійним вдосконаленням, яке відбувається внаслідок значних змін у сільській культурі, способі життя та роботі селян.

Реформування сільськогосподарської професійної освіти у Польщі сприяє піднесенню якості підготовки спеціалістів і наближення сільськогосподарських шкіл для потреб життя села і сільського господарства та запровадження широкопрофільного навчання.

Поглибленому аналізу стану та об'єктивній оцінці проєктованих змін у сільськогосподарській освіті цієї країни сприяють матеріали міжнародних наукових конференцій «Сільськогосподарські професійні училища 2000 року» та «Покращання навчального процесу дорослих» [1].

При підготовці реформи використано результати досліджень у галузі сільськогосподарської освіти, що велись у рамках теми «Програмування і ефективність системи навчання, підвищення кваліфікації кадрів і поширення прогресу в сільськогосподарській і харчовій промисловості».

Важливою умовою забезпечення народного господарства кваліфікованими кадрами є турбота про професійне спрямування. У Польщі професійна орієнтація учнівської молоді проводиться з перших класів навчання у школі. Тут широко практикуються зустрічі школярів з учнями профтехучилищ, екскурсії на підприємства, дні відкритих дверей в училищах, видається різноманітна довідкова і методична література. Значними тиражами друкуються програми професійних шкіл різних типів й профілів, у яких викладається конкретна характеристика кожної професії.

Окрім загальноосвітньої програми, учням пропонується і професійна, яка спрямовується на підготовку випускників шкіл до подальшого навчання у професійних закладах.

Професійні програми у Польщі передбачають підготовку з різних галузей: сільськогосподарське навчання готує школярів до управління фермою; навчання бізнесу – для комерційної галузі; на домашній економіці учні вчать керувати домом, доглядати за дітьми та хворими; ремісниче навчання веде підготовку до роботи з механізмами у виробничих, будівельних та інших професіях.

Цікавою у досвіді цієї країни є робота з професійної консультації та вибору професії. Радники консультують вчителів, батьків з питань підготовки молоді до вибору професії, а також розгортають свою роботу в закріплених за ними навчальних закладах (школах, коледжах, ліцеях) під час спеціально виділених уроків та зустрічей з учнями. Основна робота з

профорієнтації проводиться вчителями, класними керівниками під керівництвом профконсультаційних центрів.

Ця діяльність здійснюється, як правило, у кілька етапів і спрямована на виховання в учнів любові до майбутньої професії. Школа допомагає учням обирати професії з урахуванням їхніх індивідуальних нахилів та інтересів суспільства. Професійні консультанти беруть участь у діяльності педагогічних рад, здійснюють психолого-педагогічну і методичну підготовку вчителів до профорієнтаційної роботи, розробляють методичні матеріали, проводять дослідження.

Під час профорієнтаційних уроків у польських школах учні 1-4 класів ознайомлюються з основними видами трудової діяльності, нетиповими професіями, новими галузями економіки. Школярі 5-7 класів ширше вивчають групи професій з урахуванням потреб конкретного регіону, шлях одержання загальної і професійної освіти. У 8-9 класах майбутній випускник повинен визначити, яку професію обирає, заповнити анкету, аналіз якої дає змогу зіставити його наміри з рекомендаціями учителів, радників, лікарів, з об'єктивними і суб'єктивними чинниками та розумінням власної відповідальності за своє майбутнє.

Чітко продумана профорієнтаційна робота сприяє виробленню у молоді глибоких і реальних мотивів, полегшує вибір професії.

Важливо і те, що у Польщі посилено увагу до кооперування навчально-виховної і виробничої діяльності професійних навчальних закладів різного типу на основі широкого зв'язку з виробниками та організаціями. Передбачено інтегрування діяльності професійних закладів різного типу, центрів сільськогосподарського порадиництва тощо.

Згідно з розпорядженням уряду Польщі «Про типові плани навчання у середніх сільськогосподарських професійних училищах для молоді і дорослих» внесено відповідні зміни до навчальних планів і програмної документації.

У новій класифікації особлива увага приділяється широкопрофільним професіям. Розроблено 15 програмних документів. Спочатку нову програмну документацію було впроваджено для десяти спеціальностей. Обсяг її використання розширюється. Як свідчить експериментальне дослідження, ці зміни є досить ефективними. Педагогічні колективи працюють в індивідуальних умовах, творчо використовують наукові досягнення [2].

Зазначимо, що важлива роль належить міжпредметним зв'язкам. У навчально-виховному процесі міжпредметні зв'язки відображають ті реальні зв'язки дійсності, які вивчаються кожним навчальним предметом, і види діяльності, якими повинні оволодіти учні в процесі цього вивчення. Предметна побудова навчального плану створює небезпеку ізоляції в свідомості учня знань, навичок і умінь, які формуються при вивченні іншого предмета. Тому в змісті освіти міжпредметні зв'язки виступають обов'язковим елементом.

Зауважимо, що в умовах роботи професійного навчально-виховного закладу міжпредметні зв'язки мають певні особливості, зумовлені поєднанням професійно-технічної і загальноосвітньої підготовки.

Отже, в практиці роботи професійного навчально-виховного закладу в сучасних умовах використовуються такі напрями міжпредметних зв'язків:

- загальноосвітніх предметів між собою з урахуванням вимог професії;
- загальноосвітніх предметів з предметами профтехциклу: загальнотехнічними, з виробничим навчанням і виробничою практикою;
- загальнотехнічних і спеціальних предметів між собою, а також з виробничим навчанням;
- предметів професійного циклу з загальноосвітніми.

Водночас досвід переконує, що реалізуються ці зв'язки, в основному, двома способами: змістом програм і діяльністю педагогічних колективів та методичних служб. Більш складним, як підтверджує практика, є спосіб реалізації міжпредметних зв'язків у навчальних програмах, досягається він синхронністю навчальної інформації з декількох предметів, і в ряді випадків діє в одні й ті ж самі періоди навчального часу [3].

Однак, завдяки тому, що в матеріалі різних навчальних предметів є споріднені поняття, які систематично збагачуються і розвиваються, в практиці роботи професійних закладів використовуються міжпредметні зв'язки, що діють на базі цих «пронизуючих» об'єктів

протягом досить тривалого періоду – двох, трьох і більше років.

Дещо інші дидактичні умови створюються тоді, коли вивчення матеріалу двох навчальних предметів, між якими встановлюються зв'язки, відокремлено в часі. За цих умов матеріал, засвоєний учнями при вивченні одного предмета, стає основою розширення і поглиблення їхніх знань з іншого предмета.

Отже, основна роль в міжпредметних зв'язках належить змісту предметів. У цьому виділяються спільні поняття, факти, узгоджуються відповідні відомості, визначаються напрями і форми зв'язку. Тут важливо зберегти самостійність предмета, передбаченого програмою, дотриматись логіки його розгортання і послідовності викладу навчального матеріалу.

Цілеспрямована реалізація міжпредметних зв'язків у навчально-виховному процесі озброює учнів глибокими, міцними знаннями, сприяє формуванню у них умінь самостійно розбиратися в зв'язках і взаємозумовленості предметів, явищ навколишнього світу. В процесі аналізу, синтезу, систематизації знань, які здійснюються при вивченні різних предметів, в учнів розвивається логічне мислення, пізнавальна активність, виховуються потреби в самоосвіті й самовихованні.

Викладачам і майстрам виробничого навчання реалізація міжпредметних зв'язків дозволяє активізувати роботу учнів на уроках, стимулювати у них творчий пошук, здійснювати індивідуальний підхід, економити час за рахунок усунення дублювання навчального матеріалу, що сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу.

Узагальнення досвіду роботи професійних училищ Польщі за останні роки свідчить, що колективами навчальних закладів ведуться активні пошуки шляхів вдосконалення не лише змісту професійної освіти, а й доцільного поєднання загальноосвітньої та професійної підготовки.

Варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку професійної освіти в Україні впроваджуються принципи демократизації та гуманізації освіти. Відповідно до Закону України «Про професійно-технічну освіту» здійснюється творчий пошук нових форм організації навчально-виховної та виробничої діяльності.

Література:

1. Krosny J. Zarzadzenie i kierowanie oswiatą rolniczą. Materiały na sesje naukowa pn «Szkoła rolnicza lat 2000». – Brwinów, 1989. – s. 13.
2. Program oświaty rolniczej do roku 2000. – Rzeszów, 1995. – s. 41.
3. Kształcenie praktyczne. – 514 / 7. – Warszawa, 1988. – s. 35.

Наталія Бідюк

ЗУМОВЛЕНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВУЗАХ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ВИМОГАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Протягом всієї 20-вікової історії розвитку людства основним предметом праці були матеріальні об'єкти. Економічна могутність держави вимірювалася матеріальними ресурсами, які вона контролювала. В кінці ХХ ст. вперше основним предметом праці в суспільному виробництві промислово розвинутих країн стає інформація. Постійна тенденція перекачування трудових ресурсів із сфери матеріального виробництва в інформаційну сферу є найбільш помітною [1, 14]. Інформаційні технології сьогодні є невід'ємною частиною світової цивілізації, і це добре розуміють в індустріально розвинутих країнах. У заключному документі проведеної Міжпарламентським Союзом та ЮНЕСКО Міжпарламентської конференції з питань освіти, науки, культури і комунікації на зламі ХХІ століття, яка відбулась 3-6 червня 1996 року в Парижі, спеціально наголошувалось на важливості розробки країнами всеохоплюючого інформаційного законодавства та інформаційної політики, спрямованих як на сучасні інформаційні технології і створення всесвітньої комунікаційної мережі, так і на використання традиційних засад та на профілактику, унеможливлення небезпек від світової інформаційно-технологічної революції. Ця революція, як передбачається, змінить не тільки способи і засоби комунікації, якими користується людство, а й саме його життя. Вона подолає бар'єри часу і простору, поступово створить світову цивілізацію (нову "культуру світу"), яка мусить